

Kevätuulet puhaltavat Pohjanmaalla

Markku Mattila

Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskuksessa koitti tänä keväänä eräällä tavalla uusi aika: siirtolaisuusmuseohanke irrotettiin aluekeskuksen toiminnasta ja se siirtyi Seinäjoen kaupungin ja Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseon huomaan. Yhteistyö siirtolaisuusmuseon kanssa luonnollisesti jatkuu, mutta aluekeskus profiloituu jatkossa yhä tiukemmin Pohjanmaan muuttoliikkeiden tutkimukseen ja dokumentointiin.

Kun aluekeskus vuonna 1994 perustettiin Peräseinäjoen kuntaan, sen toiminta alkoi vireänä. Materiaalia kerättiin ja tutkimusta tehtiin ja julkaistiin. Kaksituhattaluvun alussa toiminta alkoi hiljentyä. Syitä siihen lienevät olleet aluepäällikkö Mari Niemen pitkät virkavapaudet ja suunnitelma Peräseinäjoen kunnan lakkauttamisesta ja liittämistä Seinäjoen kaupunkiin. Kun kuntaliitos vuoden 2005 alussa toteutui, se jätti aluekeskuksen sikäli ”tyhjän päälle”, että alkuperäinen tukitaho ja yhteistyökumppani oli lakannut olemasta. Vaikka Peräseinäjoen sitoumukset kuntaliitoksen myötä täysimääräisesti siirtyivätkin Seinäjoen kaupungille, oli aluekeskuksen asema kuitenkin määrittelemätön. Vasta tänä keväänä Siirtolaisuusinstituutti ja Seinäjoen kaupunki solmivat keskenään aluekeskuksen toimintaa koskevan sopimuksen.

Tällöin aluekeskukseen pestattiin uudeksi aluepäälliköksi mi-

nut, kun tointa viransijaisena hoitanut Tuula Koskimies-Hautaniemi siirtyi siirtolaisuusmuseohankkeeseen ja Seinäjoen kaupungin palkkalistoille. Aloitin työni täällä Peräseinäjoen Terästalossa maaliskuun puolivälissä. Seinäjoen kaupunki tarjoaa aluekeskukselle nämä erinomaiset toimitilat, jotka koostuvat aluepäällikön huoneesta, kahdesta pienemmästä työhuoneesta, aineiston käsittely- ja arkistohuoneesta sekä kirjasto- ja näyttelytilasta. Lisäksi on varasto, sosiaalitulat ja keittiö. Tilojen yhteiskoko on noin 150 neliometriä ja ne vastaavat oivallisesti aluekeskuksen toiminnan tilatarvetta. Minun lisäksi täällä aluekeskuksessa työskentelee yksi määräaikainen työntekijä ja kaksi harjoittelijaa. Olemme alkaneet määrätietoisesti tehostaa toimintaamme ja suunnata sitä kohti tutkimusta.

Minua ilahduttaa, että Siirtolaisuusinstituutin aluekeskuksen nykytila on kiinnostanut myös tiedotusvälineitä. Jo ensimmäisenä työpäivänäni uutena aluepäällikkönä sain antaa haastattelun Etelä-Pohjanmaan radioon. Pääsiäisen jälkeen Seinäjoella ilmestyvässä sanomalehti *Ilkassa* sekä myös vaasalaisessa sanomalehti *Pohjalaisessa* ilmestyivät aluekeskusta esittelevät laajat jutut. Myös Keski-Pohjanmaan radio on haastatellut minua. Toivon yhteistyömme jatkuvan, sillä hyvä medianäkyvyys on tärkeää siirtolaisuuskeskuksemme toiminnalle. Olen myös aktiivi-

sesti levittänyt Pohjanmaalla sähköisiä kanavia pitkin sanomaa siitä, että Siirtolaisuusinstituutin aluekeskus ottaa mielellään vastaan ja tallettaa muuttoliikkeisiin liittyvää kirjallista, kuvallista ja audiovisuaalista materiaalia; esineet puolestaan kuuluvat itseoikeutetusti Siirtolaisuusmuseon reviiirille.

Suunnitelmissamme on kalustaa kirjastoa siten, että nyt varastoon sijoitettu kirjallisuus voitaisiin asettaa avokokoelmaan käytettäväksi. Samalla olen tehnyt päätöksen siitä, että kirjoja ei enää lainata, jotta kirjasto palvelee paremmin tutkimuskirjastona. Toinen hanke on siirtää arkisto- ja aineistoluettelot verkkoon, jolloin aineisto olisi entistä paremmin tutkijoiden tavoitettavissa; nyt luettelot ovat tutkittavissa ainoastaan aluekeskuksen tiloissa.

Työn alla on myös aluekeskuksen julkaisusarjan jatkaminen. Mitä ilmeisimmin seuraava julkaisu tulee käsittelemään Alahärmän amerikkalaisia. Uusia tutkimushankkeita valmistellaan, ja eräs keskeisimmistä tehtävistäni onkin laatia kartoitus tutkimustarpeista. Tätä silmälläpitäen haluan luoda yhteyksiä alueemme maakunnallisiin toimijoihin. Ensiarvoisen tärkeää olisi myös saada pitkään tekeillä ollut Keski-Pohjanmaan siirtolaisuuden historia sellaiseen vauhtiin, joka jouduttaisi työn maaliin asti. Siirtolaisuusinstituutin aluekeskuksessa ovat nyt työntäteiset kyntö- ja kylvöajat.